

Zelo čudna ameriška politika v Nikaragvi

Prav nič ne soglaša s prejšnjimi izjavami državnega tajnika. — Liberalni voditelji se prepovedujejo bojevanje proti diktatorju.

Chicago, Ill. — Znano je, da so centralno-ameriške republike in Združene države podpisale pogodbo, po kateri se ne prizna nobena centralno-ameriška vlada, ki je s silo prišla do moči. Ravnotako je znano, da je diktator Chamorro vprizoril vojaško revolucijo, spodil ustavno izvoljenega predsednika Salseda in se polastil vlade. Chamorro se je na vse načine prizadeval, da dobi priznanje od Washingtona. Ponudil je na prodaj nikaragvaško banko in narodno železnico ameriškim bankirjem.

Ko je Chamorro utrdil svojo moč, je seveda pregledal vse liberalne elemente iz dežele. Bežati so morali tudi ustavno izvoljeni elementi v nikaragvaški kongres, ako so hoteli ohraniti svoje življenje. Ti elementi so bili v večini v nikaragvaškem kongresu.

Chamorro je spoznal, da ga Washington ne more priznati, ker bi tako priznanje bila očitna kršitev pogodbe, ki so jo podpisali zastopniki centralno-ameriških vlad in Washington. To so videli tudi newyorški bankirji, ki podpirajo diktatorja Chamorra. Zato so si Chamorro in ti bankirji izmislili novo zvijačo, da pridejo vseno do cilja. Chamorro je naročil nikaragvaškemu kongresu, v katerem ni več liberalnih elementov, da izvoli Adolfo Diaza za predsednika Nikaragve. To se je zgodilo. Liberalni elementi v Nikaragvi, pa ne priznajo te zvijače za ustaven akt in zato nadaljujejo z revolucijo za strmoglavljenje novega in vsiljenega režima, kajti pravilni predsednik Nikaragve je bilviš podpredsednik Sacasa. Sacasa je bil ustavno izvoljen za podpredsednika in ker je Chamorro prisilil pravilno izvoljenega predsednika Salseda, da se zahvali za predsedništvo, je po nikaragvaški ustavi predsednik Sacasa. Tega dejstva ne ovrže tudi zvijača Chamorra in ameriških bankirjev, ki hočejo vsiliti nikaragvaškemu ljudstvu Diaza, katerega ljudstvo ne mara. Liberalni elementi so seveda oborožili ekspedicijsko v Nikaragvo, da spodi uzurpatorja. Tem silam, ki so zadnje čase zmagovalne, zapoveduje general Moncada. Tega generala je pozval k sebi na ladjo ameriški podadmiral Juli-

an Latimer in mu je prečital brzojavko iz Washingtona, ki pravi, da mora prenehati bojevanje, če ne, se izkrajajo ameriški pomorski. Izdela naj se nova pogodba pod režimom Diaza, po kateri so vsi deležni amnestije.

Medtem, ko se to vrti v Nikaragvi, pa prihaja strupena propaganda iz Washingtona, ki jo objavljajo kapitalistični dnevniki. Ta propaganda pričena, da so se stiki med Združenimi državami in Mehiko poslabšali, ker se Mehika umešava v notranje zadeve Nikaragve. Položaj je tak, pravi ta propaganda, da nastanejo zapletaji zaradi ameriških oljnih koncesij v Mehiki, diplomatske note se baje izmenjujejo, ker Mehika razteza svoj vpliv v centralno-ameriških republikah.

Tej propagandi sledi še bolj hudobna. Ta propaganda pravi, da ameriški uradniki menijo, da so boljševiske agencije v Mehiki povzročile tak položaj v Nikaragvi.

Na to hudobno propagando odgovarja Alvaro Obregon, bivši predsednik Mehike. Ta propaganda ima najbrž svoj izvor v Chamorro, Diazu in prizadele ameriških bankirjih. Obregon predvsem naglašja, da ima Mehika toliko pravice posredovati v Nikaragvi kot Združene države. Temu je dodal, da on ne vidi nobene nevarnosti v izjavi ameriškega državnega departmanta za Mehiko. Ko so Obregon opozorili na obtožbo državnega departmanta, da Callesov režim širi radikalno propagando, je odgovoril, da je to stvar okusa in sode, kakor imperijalizem, ki se očita Združenim državam.

Na to je dejal: "Ne gre se za velikost naroda. Ampak za pravico. Nima vzroka, da verjamem, da Mehika podpira nikaragvaške revolucionarje, ako vporniki dobivajo pomoč, tedaj jim jo dajejo posamezni mehiški kanci." Pripomnil je še, da Mehika nima armad, da bi jih pošiljala v tuje dežele.

Ko so prišli liberalni elementi na krmilo v Nikaragvi, so od kupili od ameriških bankirjev narodno banko in železnico. Bankirjem so bili s tem odrezani masni dohodki iz Nikaragve. In tako je bilo treba, da je Chamorro napravil vojaško revolucijo, da se zastavi nikaragvaška banka in železnica zopet ameriškim bankirjem, vrh tega se jim pa podeli še posebne in dobičkonosne koncesije.

BULETIN BIROJA ZA DELAVSKO STATISTIKO O POGODBAH

Pogodbe so večinoma lokalnega značaja. To pokazuje, da je delavsko gibanje še daleč od modernega.

Washington, D. C. — Buletin šte. 419, ki ga je izdal Biroj Združenih držav za delavsko statistiko, prinaša gradivo o delavskih pogodbah, ki so bile sklenjene v letu 1925.

Večina pogodb so sklenili obrtniki lokalnih uni in nekaj izjem, ki govore, da so pogodbe sklenili obrtniki centralne organizacije. Osemurni delavnik je vključen skoraj v vseh teh pogodbah. Ako je delavnik kraljski, krojaški, kovinski in kamnarski industriji je splošno uve-

denih 44 ur dela v tednu. Ponekod delajo delavci le 40 ur v tednu. V drugih industrijah je pa uvedenih 40 ur dela za delavce, ki delajo ponoči.

V buletinu je opisan sklad za podporo brezposelnih v krojaški industriji.

Najzanimivejša v buletinu je to, da je večina pogodb sklenjenih med lokalnimi organizacijami in podjetniki. To potrjuje, da se ameriške delavske strokovne organizacije drže še starega načela za sklenjanje pogodb. To načelo je bilo mogoče taktično pravilno, dokler je bila industrija še v razvoju, nikakor pa ne odgovarja duhu časa, ko se konča v industriji združuje v rokah vedno manjšega števila podjetnikov.

da morajo strežajke opravljati svoje dolžnosti 24 ur za \$7 plače, kolikor so prej imele za 12 ur dela. Organizacija strežajk podpira stavkarice.

Mehiške čete trebijo zelo bandilov-vstašev

Indijanci zopet tepeni. De la Huerta in njegov brat sta velika blufarja, pravijo uradniki ob meji.

Nogales, 20. nov. — Tukajšnji "Herald" je prejel vest, da so mehiške zvezne čete zadnje aredo obkolile večjo tolpo indijanskih upornikov v hribih Sierra de Bacateto v Sonori. V spopadu, ki je trajal približno eno uro, je bilo 500 indijancev ubitih in mnogo je obležalo mrtvih ter ranjenih. Federalci so imeli 21 mrtvih.

El Paso, Tex., 20. nov. — Mehiki uradniki v Juarezu, na drugi strani meje, se smejejo poročilom iz Los Angelesa, v katerih izjavlja Adolfo de la Huerta, da je v Mehiki izbruhnila revolucija v osmih državah in da vsi njegovi vabijo, naj gre domov in prevzame vodstvo rebelne armade. General Ramon Lopez je dejal, da sta Adolfo de la Huerta in njegov brat Alfonso velika blufarja. V Mehiki ni nobene revolucije.

Mexico City, 20. nov. — Vladni krogi ogorčeno zanikajo vesti, da Mehika zalaga vstaje v Nikaragvi z orožjem in strelivom in da skuša Callesova vlada raztegniti svoj vpliv na dežele v Centralni Ameriki.

Stavka rudarjev v Angliji uradno končana

Rudarska delegacija pooblastila eksekutivno, da odpre distribucijsko pogajanja za končanje stavke.

London, 1. nov. — Delegatje rudarske unije so včeraj pooblastili eksekutivno organizacijo, da lahko začne pogajanja po distribuciji za končanje stavke, kadar hoče ne glede na izid referendumov, s katerim so se rudarji izrekli proti distributnim pogodbam. Ta sklep se smatra za uradno končanje stavke rudarjev v Angliji, ki je trajala 29 tednov.

Papež spot opiljuval Mehiko

Rim, 21. nov. — Papež Pij je danes izdal novo encikliko o situaciji v Mehiki. Papež poziva vse katoliški svet, naj podpira katoliško hierarhijo ter naziva mehiško vladno "krvavo tiranstvo".

OLJNI PARNIK EKSPLODIRAL: 16 MRTVIH.

Baltimore, Md. — Norveški parnik "Mantilla" je v petek eksplodiral v pristani v Sparrows Pointu. Osem ožganih trupel mornarjev in delavcev v bližini so našli, osem mož pa še pogrešajo.

Mu je nastavljal smrtne zanjke; oboje.

Port Orchard, Wash. — C. Walker iz Brentona, Wash., je poslal Herbertu Kennisonu močan električen tok, katerega je tako uravnil in pritril na žico Kennisonovega doma, da bi ta odpel luč. Žena Kennisona, ki je imela ljubavno razmerje z Walkerjem, je pa moča opozorila na to, ter preprečila tragedijo. Walker sedaj pravi, da je ona njega nagovarjala v to. Obojen bo na pet do dvajset let zapora.

Obojeni se je v zaporu.

Chicago. — John Rugala, 628 W. Madison st., star 40 let, je izvršil samomor v celici policije, kolikor so prej imele za 12 ur dela. Organizacija strežajk podpira stavkarice.

ODNEVI FRIE-SOVEGA NAPA-DA NA UČITELJE

Senatorji so se zgražali. — En governor je pa protistral proti generalovemu početju.

Washington, D. C. — Kakšnega pol tučata senatorjev je opazilo, kako je generalni major Amos Friese arogantno položil napravljeni priključek na šolski odbor Distrikta Kolumbije, da odsluži Harry Fluryja, učitelja biologije na Vahodni srednji šoli, ker je napisal razredno zavedno definiranje socializma za tekmo, ki jo je priredil magazin. Tudi en governor je protistral proti generalovemu početju, ki se vrti v privatne nazore učiteljev.

Senatorji Norris, Wheeler, Borah, Frasier in drugi so čitali z razočaranim plamom, ki ga je pisal načelnik za vojakovanje s kemikalijami in poveljniki Ameriške legije v federalnem distriktu, zahtevajo, da se Flury odsluži. W. P. Hunt, governor Arizone, ki je skozi več let prijatelj Fluryja, je poslal ogorčeno brzojavko šolskemu superintendentu Ballpuju. Brzojavil je, da pozna Fluryja, in da mu je znano, da je Flury "liberalen, napreden in zelo patrijotičen." Zdi se, da je bila irtev, ki si jo je izbral Friese za svoj fašistovski napad, prostovoljec v svetovni vojni, da je ta irtev bila častno odpustljena iz armade po končani svetovni vojni.

Unija učiteljev v Washingtonu in Ameriška delavska federacija sta ponudila Fluryju svojo pomoč. Superintendent Ballou si bo premislil, preden priporoči nadaljno diskuzijo v šolskem odboru, kajti Flury je sotrudnik mnogih listov za poduk in izobrazbo. On je pisal članke za liste "Education", "American Education", "Journal of Education" in "Science in Mathematics", ki izhajajo v Chicagu.

General Friese ni prav nič osramočen, ker je njegov polakus ponesrečil, da se kagnuje Flury, ker se jedrniti napišati definicijo o socializmu. Ampak ujezil se je silno in razbijal s pestjo po svoji pisalni mizi in pri tem naglašal: "Naj bom proklet, če bo tak človek, ki odklanja vse naše ljubljene industrijske institucije, še nadalje podučeval v naših javnih šolah, ako Friese lahko povzroči, da bo odslovljen. Zagotavljam, da se obrne na eksekutivno Ameriške legije, da mu pomaga. Dalje pričakuje pomoči od protiradikalnih društev, ki so Združeni v Patrijotičnem svetu. Ta svet je bil ustanovljen z namenom, da se bojuje proti Mednarodni ženski ligi za mir in svobodo in enake skupine, ki so zagovarjale, da se mednarodna pravica deli s pomočjo pogajanj. Friese je prepričan, da lahko računa na pomoč tega sveta.

Senatorji študirajo pogodbo za odpravo vojakovanja s kemikalijami in bakterijami. Oni pričakujejo, da se jim nudi prilika v mesecu decembru, da Friese prejme javno svarilo, katerega ne bo tako hitro pozabil. Friese podpira Hanford McNiider, pomožni vojni tajnik in bivši vrhovni poveljnik Ameriške legije. McNider je poznan kot eden najhujših protidelavskih fanatikov, ki ga je predsednik Coolidge spravil v javno življenje. Vplival bo, da administracija šteti Friese v njegovi kampanji teroriziranja liberalnih elementov v glavnem mestu.

Belgrad se ne briga za fašistovska nasilja

Srbaki listi so jezni radi poročil o mobilizaciji in pošiljanju čet na italijansko mejo.

Belgrad, Jugoslavija, 20. nov. — (A. R. Decker, Chicago Daily News.) — Na svojem potu s Dunaja v Jugoslavijo sem videl mnogo protitalijanskih demonstracij. Bile so demonstracije v Ljubljani, Sarajevu in v nekaterih mestih v Dalmaciji.

V Belgradu pa ni opaziti najmanjšega razburjenja, kakor da Italija ne eksistira. Srbi so prežali incidente na Primorakem in čisto nič se ne brigajo kaj se tam godi. Ljudje se smejejo, če jih vprašajo, ako bodo vojaške čete poslale na mejo. Belgradski listi so z nekakim utaljenjem omenili vesti pariških časopisov, da Jugoslavija mobilizira. V uradnih krogih se jim ne zdi vredno niti govoriti o tem.

Dr. Korosec, slovenski klerikalni vodja, je rekel, ko je bil vprašan, kaj Jugoslavija stori radi fašistovskih napadov na Slovence v Primorju, da to je zadeva vlade in italijanskega poslanika v Belgradu. Velika težava je, je rekel dalje, ker je Jugoslavija vezana s pogodbo glede narodnostnih manjšin, do čim ima Italija proste roke.

Papeški "diversarji" porojo razporečni škandal

Neki kardinal pravi, da je odločeval "evidenca", ne pa ameriški dolarji.

London, 21. nov. — "The People" je včeraj objavilo intervju s Consuelo, bivšo vojvodinjo Marlboroško, ki je izjavila, da je laž, kar trdi papeški Rim, da je bila ona priključena v močitev z vojvodo Marlboroškim.

Rim, 20. nov. — Vatikanski krogi so vsi iz sebe radi burje kritike, ki je zapihala na Angležem in v Ameriki radi Marlborough-Vanderbiltove razporečne afeze. Neki prominentni kardinal, ki je imel zveze z Ameriko, je rekel danes poročevalcu, da "aveta Rota" (razporečno sodišče rimsko-katoliške cerkve) ne razveljavlja zakona drugače kakor na podlagi "dobre evidence". Milijoni dolarjev, ki jih posredujeja vojvoda Marlboroški in njegova bivača žena Consuelo Vanderbilt, nimajo pri tem nič opraviti. Kadar Rota razveljavi zakon, mora imeti ta ali oni "impedimenti dirimenti", to je vzrok, ki je naveden v kanoničnem pravu cerkve.

Ko je poročevalec vprašal kardinala, kak vzrok je odločeval v omenjeni aferi, je kardinal namignil, da poroka angleškega plemiča in ameriške milijonarke ni bila v očeh cerkve veljavna radi tega, ker je bila prisiljena. Ameriški milijonar Vanderbilt je takorekoč zabarantal svojo hčer za plemiški naslov.

Kukluksklovska dvorana pognana v zrak.

San Diego, Cal. — Dvorana, v kateri so zborovali kukluksklovi, je bila deloma porušena v noč od petka na soboto, ko je nekdo podtaknil dinamit in ga užgal. V poslopju ni bilo nikogar ob času razstrelbe. Eksplozija je bila tako močna, da je stresla vse predmestje Universal Heights, kjer se je dvorana nahajala.

Mussolini zapira duhovne.

Rim, 20. nov. — Dva protifašistovska duhovnika, Giuseppe Ruggiere iz Paterna in Giovanni Todeschini iz Mozza, sta bila včeraj obsojena vsak na mesec dni zapora, ker sta prekršila nove zaščitne zakone. Tako poroča "Lavoro d'Italia".

Delavci na zapadu že občutijo blagore Fordove reforme

Pet dni dela v tednu, pomeni za pet dni mezde. — Produkcija se je povečala, število delavcev pa zmanjšalo.

Seattle, Wash. — Delavci v tukajšnjem Fordovem podjetju so se prišli do spoznanja, da pet dni dela v tednu pomeni samo za pet dni mezde. V enem departmentu je bila šestim delavcem povišana meza za štirideset centov na dan. Zaslužili so torej po \$6.40 na dan. Ampak število starih delavcev, ki so prejimali to mezo, so bili začasno odslovljeni. Mesto njih so pa bili najeti delavci, ki zaslužijo le po pet dolarjev na dan. Produkcija se je pomnožila

na trinajst avtov na teden, število delavcev se je pa zmanjšalo. Tako izgleda tistih pet dni dela v tednu, o katerih so peli toliko slave Fordu. Noben kapitalist ne plača v sedanji človeški družbi delavcu polne vrednosti za njegove produkte. Ford pa ni v tem oziru nobena izjema, kajti češalni sakon kapitalističnega gospodarskega sistema je tak, da bi bankrotiral, takoj vsak podjetnik, ki bi skušal plačati svojim delavcem polno vrednost za njih produkta. Za to je pa treba sedanji kapitalistični gospodarski sistem nadomestiti s socialističnim, da bo vsak delavec prejel polno vrednost za produkte, ki jih izdelava.

ODPRAVLJANJE PRIMITIVNEGA KOMUNIZMA MED JAVANCI

Miroljubni valčani so se s orožjem vprli holandske oblasti. — To se zdaj razglasa v svet kot komunistična vataja.

Westeindren, Java. — Holandske oblasti so podvezle korake, da osredijo domačine s kapitalistično civilizacijo. Ti domačini žive v primitivnem komunizmu, ki je pri njih uveden še točno in tisoče let. Domačini se v tem primitivnem komunizmu počutijo srečnim, kajti varuje jih pred stradanjem in gladovanjem veliko bolje kot kapitalistična civilizacija. Ti Javanci lastujejo zemljo skupaj in skupaj jo tudi obdelujejo. Riž in druge produkte, ki jih pridelajo, pospravijo v

skupne shrambe in iz teh shramb dobi vsaka družina toliko, kolikor potrebuje za svojo prehrano.

Od teh skupnih pridelkov dajejo na stran semena za prihodnje setev, od katere je zopet odvisen prihodnji pridelek. To družabno uredbo med domačini pa zdaj hočejo holandske oblasti s silo zatreti. Domačini se pa s orožjem v roki postavljajo v bran oblastem, ki so zadnje čase prizale poročila o komunističnih vatajah, da bi svet mislil, da je sovjetska Rusija prenesla svojo akcijo na otok Java.

Domačini vidijo, kako žive drugi Javanci, ki so sprejeli kapitalistično civilizacijo, in zato se jim prav nič ne zdaha po nji. Zgledi so pač dober učitelj.

Anonimni pisatelj razburil britske volikarje

Knjiga "Bepetajoča galerija" je pokazala, kako so mogočnši in veličnši slabi in majhni.

London, 21. nov. — Založniška tvrdka, ki je izdala knjigo "The Whispering Gallery", katera je izvala toliko senzacija v Londonu, je naznanila včeraj, da umakne knjigo s trga. To se je najbrž zgodilo pod pritiskom višjih sil.

London, 20. nov. — Londonski visoki krogi so se dni skrajno ogorčeni valed nove knjige "The Whispering Gallery", katere pisatelj se ni podpisal, povedal pa je, da ga lahko vsi dobro poznajo. Cela armada diplomatov, generalov, bivših in sedanjih ministrov ter drugih prominentnih oseb je zdaj zaposlena z zanikanji in tajitvami tega ali enega dogodka in teh ali onih besed, ki so pribite v knjigi. Anonimni pisatelj tudi kralju Georgu ni prizanesel; tudi njega in kraljico Mary je naslikal s sarkastičnim besednim čopičem.

O kralju pravi, da se je vedno bal kraljevske časti in najbolj nesrečen dan v njegovem življenju je bil, ko je umrl njegov starejši brat in ko je nanj padlo nasledstvo prestola. Kralj ni za nobeno družbo in nobeno delo. Izmed vseh princev, ki so se kdaj rodili, je bil George najmanj sposoben za kralja. Kraljica Mary je ženska, ki se "drži kot klop" svojih dvornih običajev. Prestolonaslednik nima absolutno nobenega smisla za etiketo.

Woodrow Wilson — piše neznan pisatelj — je bil skrajno nezmožen, da bi se bil kosel s političnimi banditi, med kateri

Nova Kitajska zabiova onake pravice

Cangkašjek, vodja kitajske revolucionarne armade, je proklamiral nove smernice.

Nančang, Kitajska, 21. nov. — General Cangkašjek, 30-letni poveljnik kantonske (kuomintangske) revolucionarne armade, je danes izjavil, da revolucije na Kitajskem ne bo prej konec, dokler ne bodo odpravljene vse izveteritorijalne koncesije in neenake pogodbe s veseljami. Dejal je tudi, da program njegove stranke je, raztegniti oblast nad vso Kitajsko in ustanoviti sovjetsko formo vlade.

mi se je na svoje veliko razočaranje znašel, ko je prišel v Evropo. Kajzer Viljem je bil med vojno obdolžen, da je Machiaveli. To je bila laž. Viljem ni mogel biti kaj takega iz enostavnega razloga, ker je bil prebdest. Viljem je človek, ki pokaže jesik v javnem prostoru. Ruski car Nikolaj je bil strahopetec, mesar in lopov.

Mussolini je igralec, ki ne bi eksistirail v Angliji niti deset minut. Avtor citira Wilsona, da je rekel o Clemenceauju sledeče: "On je človek, ki ne more videti dalj kot do meje Francije. Dobro vidi na sever, jug in zapad, ampak na vzhod je njegov pogled meglen, najbrž vesled tega, ker vidi gosto meglo na Porenjskem."

Londonski listi strahovito napadajo knjigo "Daily Mail" piše, da je knjiga nedvomno "boljševiška propaganda, ki so jo inspirirali pekleniski briogi v Moskvi."

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopis se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjena država (izven Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 na pol leta in \$1.25 za tri mesece; Chicago in Cileo \$6.50 na leto, \$3.25 na pol leta, \$1.65 za tri mesece, in za inozemstvo \$3.00.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2557-59 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on application.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5.00 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.

"MEMBER OF THE FEDERATED PRESS"

Datum v oglepaju n. p. (Oct. 31, 1926) poleg vašega imena na naslovu pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovito jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

PREDSTAVNIKI PLUTOKRACIJE NESRAMNO IZZIVAJO AMERIŠKO LJUDSTVO.

Jules S. Bache, štev. 42 na Broadwayju v New Yorku, aktiven nasprotnik dohodninskega in dedinskega davka in eden izmed vodilnih zagovornikov in podpornikov Wall Streeta, pravi:

"Mussolini je človek, ki ga potrebuje vsaka dežela.

"Avtokracija je edina rešitev svetovnih problemov; to pomeni, ako se lahko zanesemo, da bi bil vsak avtokrat dober avtokrat.

"Italija bo stala kmalu pred znižanjem mezde. Zaradi Mussolinija se pa ne bo to razvilo v paniko, ki bi se pojavila kje drugje."

Komaj sto petdeset let je minilo, ko so se očetje te republike bojevali proti avtokraciji, zmrzovali in stradali v Valley Forge, in zastopnik in zagovornik plutokracije je odprto dejal, da Mussolinija potrebuje vsaka dežela, torej tudi Amerika.

Tako ne sodi le on, ampak tako mislijo vsi zastopniki velike denarne mošnje, milijonarji in multimilijonarji, in skušajo tudi uresničiti svoje tajne in javne želje.

Bache pove tudi odprto, zakaj je avtokracija potrebna. Po njegovem mnenju je treba znižati delavske mezde. Obsoditi je treba delavce, da bodo uživali samo črni kruh in pili vodo. Vrhtega je pa treba še podaljšati delavni čas, da bodo delavci prihajali tako trudni domov, da bodo komaj čakali, da ležejo k počitku v posteljo.

Da ameriško ljudstvo dobi svojega ameriškega Mussolinija nekega dne, se že vrše priprave. Zastopniki privatnih interesov si prizadevajo, da se predsedniku podeli več moči, moč kongresa pa omeji, kolikor je mogoče, ako se že ne more uničiti.

Večina najvišjega sodišča je kongresu odrekla pravico, da ima moč predsedniku kaj reči glede odšlovitve vladnih uradnikov.

Bache ni izrekel svoje želje po diktatorju tjevidan. Obenem je tudi rekel, da slabi časi pridejo vsakčas za Ameriko. In Bache misli, da bo Amerika takrat potrebovala diktatorja, ki užene delavce, da postanejo ponižni in krotki.

Slabi časi prihajajo. To prizna tudi zagovornik kapitalizma. Najbrž so znamenja že tako velika, da se prihod teh slabih časov ne da več prikriti.

Slabi časi v kapitalističnem gospodarstvu so naraven pojav in zlo kapitalističnega gospodarskega sistema. Kadar je izdelanega preveč blaga na trgu in ni kupcev, da ga pokupijo, mora zastati življenje v industriji in na milijone industrijskih delavcev je brez dela. Panika je tukaj.

Bache kliče in vabi kapitaliste, da se za to paniko pripravijo. In po njegovem mnenju se najboljše za to pripravijo, ako bo Amerika dobila svojega Mussolinija, ki bo z železno pestjo oropal ameriško ljudstvo za koalicijsko in tiskovno svobodo in mu diktiral, kako mora živeti, kako delati in garati. Vrhtega mu pa vzel še pravico do zastopstva v kongresu in državnih postavovalnih zborih. Taka je Bacheva odkrita želja, ki jo ne skriva. Z drugimi besedami to pomeni, da Bache želi, da se uvede najstrožja kapitalistična diktatura, ki odpravi vsako delavsko gibanje in izpremeni delavce v tope in pokorne sužnje.

Bachova želja je najnesramnejše izzivanje ameriškega ljudstva, odkar so bile ustanovljene Združene države. Tako odprto dozdaž se ni nihče klical na pogajenost ustave v interesu plutokracije. In kapitalistični dnevniki molče in ne spregovore nobene besede o tem izzivanju. Ako bo še delavstvo molčalo o takem izzivanju, tedaj se uresniči Bachova želja.

Tudi v Italiji je ljudstvo molčalo, ko je Mussolini pričel steznati svoje roke pldiktatorski oblasti. Danes delavno ljudstvo v Italiji je črn kruh, delavne ure so mu podaljšane, mezde so nizke in obeta se mu zopet znižanje mezde. To je tisto blagostanje, s katerim je "dobri" avtokrat Mussolini osrečil italijansko ljudstvo. To, kar se je zgodilo v Italiji, se lahko zgodi v Ameriki, ako ljudstvo ne bo na straži za svoje pravice. Po toči zvoniti je prepozno.

SLIKE IZ NASELJIN

Občinske volitve.

Chisholm, Minn. — Tu se bodo vršile občinske volitve dne 14. decembra. Nekaj kandidatov, kateri pa nikakor niso delavski, si že dela veliko reklamo. Zakaj delavci niso politično organizirani, da bi mogli postaviti svoje kandidate in za nje glasovati? Menda tu gori po železnem okrožju nikdar ne bodo delavci tako organizirani, da bi mogli izvoliti svoje ljudi, pa četudi bi prišla organizacija iz nebes ter če bi sam bog s svetlim Petrom vred na vse griči kričala po ulicah, naj se naši delavci organizirajo. Ne verjamem, da bi jih z enoletnim kričanjem pridobila dva ducata. Tukajšnje delavstvo namreč nima veselja do organizacije, pa naj bo kakor koli.

Kakor vsako leto bomo tudi letos imeli dve stranki in delavci se bodo pahal med seboj na vse pretege eni za to, drugi za drugo stranko. Tega bi ne bilo prav nič treba, zakaj zmotiti se itak ne more nihče, da bi volili slabega ali boljšega kandidata, zato, ker so za delavske interese vsi enaki.

Posebno slovenski delavci niso prav nič organizirani in nimajo druge skupine kakor podporni društva, tam pa bog ne da, da bi kdo kaj znil o politiki. To ni pravilno, ker tudi pri društvi bi se morali kaj pogovoriti o politiki, saj tudi drugodci tako delajo. Nekateri imajo celo svoje politične klube in pred volitvami se zedinijo tako trdno, da glasujejo vsi za iste kandidate. Nato pa iščejo od njih kake koncesije, katere tudi dobijo. Če bi Slovenci tako nastopali pri volitvah, kakor nastopajo drugodci, bi imeli še več zaslug, zato ker po številu je slovenska narodnost v tukajšnji občini največja, in kandidati, za katere bi volili, bi prav gotovo zmagali. Potem bi še več Slovencev imelo mestno delo, kot ga ima sedaj, ter druge naše zahteve bi bile izpolnjene. — Vollece.

O umoru in samomoru.

Ely, Minn. — Ker je že Frank Klun poročal o umoru in samomoru ter odkod sta mrtva doma, ni treba še tu podajati. Rojak John Tekavec (po domače Gure) je dne 7. novembra udi v stanovanju ge. Vidervol in je oddal par streliv iz puške 30-30 kalibra. Ga. Vidervol je bila takoj mrtva, Morilec je nato oddal strel vase, toda se ni tako dobro pogodil, tako da se je celih 48 ur boril a smrtjo. Umrl je v bolnišnici. Bil je član društva Sokol S. N. P. J. in Rudar S. S. P. Z, katerih članstvo se je udeležilo pogreba korporativno.

Kaj je rojaka privedlo do tega strašnega čina? Največ je kriv strupeni alkohol. Angela Vidervol je bila nekaj časa ločena od svojega moža, toda ne še postanova. Na Ely je bila okrog dvajset let. Od začetka je bila več let tajnica pri ženskem društvu S. N. P. J. ter je bila tudi organizatorica pri ustanovitvi Jugoslovanskega narodnega doma. Bila je aktivna in agila, kjer je bilo treba kaj storiti za dom ali za naše rojake sploh. Prispadala je k društvu "Jutrzanja zora" št. 108 S. N. P. J. ter k društvu št. 129 J. S. K. J. Članice društvo so se udeležile civilnega pogreba korporativno, kakor je bila pokojnična želja. — Porčevalec.

Darovi za prizadete po poplavi.

Shirkville, Indiana. — Da nekoliko pomagamo nesrečnim poplavljenem v žirovski dolini, sem se potrudila, kolikor je bilo v moji moči, da jim pomagam. Darovali so sledeči:

Frank in Ivanka Fik \$5, Johan Fik \$4; po \$1: Jurij Vilk, Frank Mahnič, Gregor Salamon, Peter Cvetičan, Lovro Filipovec, Miluš Matijević; Milč Koruzovič \$50.

Društvo št. 474 S. N. P. J. na Blanfordu \$5; po \$1 člani: Anton Božič, Kati Božič, Frank Markus in Peter Ribič; Pani Kudara po \$50.

Na Universalu, Ind.: Po \$1: Vineenc Vrbovnik, Frank Sturm, Martin Brunet; Frank Gorša 75c, Joe Vrbovnik 50c.

Na Klinkonu, Ind.: Frank Mrak in Anton Ažbe po \$1;

John Potiak 50c; Frančik in Barbara Sedej \$1.

Vsega skupaj je \$32.75. Lepo se zahvaljujem vsem darovalcem.

Za Antona Mikarja v Gorenji vasi pa sta darovala: Frank in Ivanka Fik \$10; John Fik \$1, Lovro Santrač \$1. Skupaj \$12.

Tudi pri nas so slabi časi, pa vendar se nam dobro godi, če pomislimo na stari kraj, kako je tam za naše rojake. Kdor je malo pomislil, jim iz srca rad pomaga. Za to pa v njih imenu prosim, če bi jim še kdo kaj dal, da to takoj stori. Tedaj bodo tudi oni vedeli, da slovenski narod je res bratski narod.

Z delom se je pri nas meseca novembra obrnilo na bolje. Prej je bilo veliko jam zaprtih in ljudi brez dela. Se za jama, katere je obratovala, se nam je čudno zdelo, če je delala tri dni v tednu. Zda pa so več jam odprli in delo je vsaki dan. — Pozdravi — Ivanka Fik.

Za Debus spomenik.

Nekomis, Ill. — Resničen je prepoved, ki pravi, da se človeške vrline iznajdejo šele po smrti. Tako smo tudi delavci pravzaprav šele sedaj sprevleli, kaj smo izgubili, ko je preminil naš delavski boritelj Eugene V. Debs. Teško bomo dočakali, da bi se kdaj imeli tako trdnega delavskega boritelja, kot je bil on.

Ali bi ne bila naša S. N. P. J. ponosna, če bi Debus postavila primeren spomenik? Postavila bi ga lahko ne da bi s tem kaj trpela njena blaginja. Tudi društvene blaginje bi nič ne trpele, če bi se društva strinjala, da spomenik postavimo. Vsi društveni tajniki bi lahko bili pooblaščen, da bi na sejah pobirali prostovoljne prispevke za Debusov spomenik. Na ta način bi tudi nikomur ne bilo treba kolektati po naselbinah in ves denar bi prišel v zanesljivo roko. Kolekto bi imeli kakor tri ali štiri mesece, ko bi pa pretekli termin, bi vsi društveni uradniki prešteli nabrani denar, da bi potem lahko sklepali, kakšen spomenik se postavi. Če bi nabrali več, kot bi znašali vsi stroški, bi se preostala vsota pa obrnila v bolniški sklad.

Ako se kdo strinja s to idejo, naj se oglasi. Mogoče bi se dal izpeljati tak način. Če bi pa kdo imel boljše, naj se pa tudi oglasi. — Mary Pechnik, članica društva št. 209.

Fordov bluf. — Slovenski delavski dom.

Detroit, Michigan. — Skoraj je akoda prostora v "Prosveti", da bi natančneje opisaval delavske razmere v tukajšnji avtomobilski metropoli. Javnosti že dobroznane Fordove fraze so se že zopet enkrat temeljito izkazale. "Pet dni dela, pa šest dni plače", so trobili nekaj časa v tukajšnjih kapitalističnih listih. Do mozga izrpan Fordov delavec je zbral še toliko moči, da je poskočil veselja, milec, da bo vendar en dan v tednu palčan, da mu ne bo treba iti v zadušilo tovarno, oziroma, da se zopet nekoliko odpolje za prihodnji teden. Toda ni bilo treba dolgo čakati in izkazalo se je, da je bila tisto čisto navadna Fordova reklama. V resnici je nekaterim povisana plača za tistih borih štirideset centov na dan, ali naj se razume, da oni, kateri so dobili povisek, so pa izgubili svoje tovariše pri delu, oziroma so bili odalovljeni, tako da mora sedaj tisti, kateri je bil deležen povika, narediti toliko, kar sta poprej dva. Kdo je torej na boljšem, ali delavec ali kompanija? Sicer jih je pa večina, kateri niso dobili nikakršnega povika. Veliko jih je tudi odslavljenih za nedolžnost. Ne samo Ford, ampak skoraj vse avtomobilke in druge tovarne odpušajo delavce; težko je reči, kaj je temu vzrok, a najbrž je ta, ker je trg s avti prenapolnjen. Posebno sedaj v jesenskem času ni toliko naročil kakor bi jih moralo biti, da bi držala gori vso to ogromno industrijo z njeno peklenkovo hitrostjo. Brezposelnost je tukaj zelo velika. Društinski očetje gledajo z strahom v bodočnost; upanje je še edino, kar jih drži pri dobri volji, ker mislijo, da bo morebiti spomlad prinesla kaj boljše.

Slovenci imamo že prirojeno lastnost, da smo radi veselji, se radi zabavamo in da hitro pozabimo vse slabosti, kar je vsakodnevno boljše kakor vedno premišljevanje usode. Tukaj na zapadni strani mesta Detroita imamo Slovenci svoje shajališče Slovenski delavski dom, v katerem prirejamo raznovrstne zabave, veselice, obdržavamo seje itd. Koliko nam koristi dom, je težko pojmiti tistemu, kateri ni njegove dobrote deležen; tisti pa, kateri se tam shajajo, se val čutimo kakor doma na svojih lastnih tleh. Tam se drug drugemu potožimo in drug z drugim se razveselimo ter si povemo v oči, kar komu srce tišči, brez kake bojazni, ker tam smo vsi doma. Preteklo je dobrih šest mesecev odkar je bila tista redka priložnost ne mimo nas, ampak samo da nas. Ustavili smo jo in ona nam je rodila slovenski dom, po katerem so tukajšnji rojaki že dolgo časa želeli. Dosti truda in skrbi in globoko v šep posegati je bilo treba, predno smo stvar izrazvali in postavili v pravi tir, po katerem upamo, da bo sedaj lepo tekla naprej. Preteklih šest mesecev se je napredek izkazal silajno, za kar gre hvala direktorju in vsem delničarjem, kateri se v resnici trudijo, da dom čim bolj napreduje. Ni pa treba maljiti, če smo do sedaj lepo napredovali, da je naše delo a tem končano! Nikakor ne! To je šele naš začetek ker pred nami je še veliko dela, predno pridemo do popolnega našega cilja.

Apeliraj na tukajšnje Slovence, kateri niste še delničarji, da pridete med naše vrste in kupite delnico za Slovenski delavski dom, katere stane petdeset dolarjev in jo lahko kupite tudi na obroke. Obrnite se na našega tajnika, na 153 Harrington ave., ali se pa zglašite v domu. Denar doma je gotovo dobro investiran, ker posvetov je veliko več vredno, kakor če pa bila kupna cena.

Obenem naj opozorim vse delničarje, da se bo vršila delničarska letna seja na 5. decembra ob 2. uri popoldne v domu, na katero ste vsi vabljeni, da se za gotovo udeležite, ker seja bo zelo važna. Razpravljali bomo marsikaj v korist doma. Voli se bo tudi odbor za prihodnje leto, kateri bo imel usodo doma v rokah in od katerega bo več ali manj odvisen napredek doma v bodoče. — Peter Puhek, predsednik.

Uspešni kampanjski shod v Rock Springu, Wyo.

Pri otvoritvi shoda je vse kazalo, kakor da se ne izplača priti tako daleč, kajti odvijence je bilo še malo. Naši rojaki v Rock Springu imajo namreč to "lepo" navado, menda po vseh drugih slovenskih naselbinah, da pridejo vsaj pol ure pozneje, kot se program prične. Med tem ko smo se navzoči pogovarjali o raznih rečeh in so evrtali naši tamburaši pod vodstvom brata Bakariča še uredili svoje instrumente in zaigrali, se je pa nabralo še do šest sto ljudi, katero število je med potekanjem shoda neprestano rastle. V zabavo dočlesem so tamburaši zaigrali par komadov, na kar je prišel pravi shod.

Brat Jugović, predsednik društva št. 10 je na odr predstavljal štiri člana, ustanovitelje društva št. 10 S. N. P. J. ter zastopnike, oziroma uradnike društev št. 177 iz Reliance, št. 184 iz Superiora, ter brata Goloba, člana glavnega odbora in članice št. 555 iz Rock Springa. Tako se je tudi na odr nabrala precejšnja skupina.

Malo pred 9. je brat društveni predsednik pozdravil novozvece s kratkim nagovorom. Orisal na kratko zgodovino društva, se zahvalil ljudstvu za mnogobrojni poset ter predstavljal brata Filipa Godina, gl. odbornika iz Chica, kateri je nastopil med burnim odobravanjem članov.

Govornik je predvsem podal zgodovino prvih naših naseljenčev v tej deželi ter omenil, da so koncem zadnjega stoletja prišli med druge tudi taki, ki so se bili bodisi v Nemčiji ali drugod in so deloma vedeli, kaj pomeni

Jo podpirne organizacije. Pojasnil je zgodovino o početku ustanovitve S. N. P. J. ter orisal boje in zaničevanja, ki so jih prestali ustanovitelji S. N. P. J.; kako so bili preganjani od svojih lastnih rojakov iz stanovanj, ker so se vpisali v takozvano "brezverako" organizacijo. Ali vžle vsemu temu nasprotovanju je jednota zrastle v močno organizacijo, ki danes šteje eno tretjino vsega slovenskega ljudstva v Ameriki.

Opisal je v svojem govoru, kako je počasi naša organizacija od konvencije do konvencije spreminjala, pjavala in boljšala podlago; navedel nam je namreč vsako konvencijo posebej, kaj vse je ukinila v prid delavstva v Ameriki. Povedal je, da ni le pomagala gmetno z dolarjem, temveč tudi duševno, izobraževala in poučevala potom svojih publikacij in s knjigami svoje članstvo. Pojasnil nam je, kako so druge organizacije vselej po vsaki konvenciji pobrale in kopirale, kar se je pri nas izkazalo kot dobro; torej je jasen dokaz, da smo bili — čeravno sami protestirali — zmorni veliko došli.

Povedal je, kako so se naši nepriljetni trudili na različne načine, da nas zaduše, ali vse bilo je zaman. Navedel je številčkah, koliko je do danes naša "organizacija" že izplačala v ti kratki 22-letni dobi, in sicer:

"Koliko je vredno delo Slovesneke narodne podpirne jednote za narod, se ne da primerno oceniti, še manj pa označiti v številčkah. Le kar je jednota izplačala v gotovini, na pomočnem delu, je zabeleženo v knjigah, in to skupaj zračunano znaša naravnost ogromne vsote. Maralkomu se bo zdelo skoraj neverjetno, da je izplačala samo larsko leto nad milijon dolarjev članom in sorodnikom članov.

Koliko je izplačala jednota skupno na raznih podporah od leta 1907 pa do zaključka 1925, je razvidno iz sledečih številč:

Pozdravilo	\$12,000.00
Operativni in odškodninski	\$8,250.25
Delniška podpora	4,125.00
Izobne pomoči	11,000.00
Pozdravila umrlih otrok	\$2,774.00

Skupaj \$38,150.00

Za leta 1904-1905 in 1906 ni natančnih podatkov, koliko se je izplačalo. Spočetka je bilo knjigovodstvo pomanjkljivo, kakor pri vseh naših organizacijah, potem so se pa pojavili še notranji boji in prejšnji uradniki so se zopet ustavili oddaji računov in knjig novemu odboru. Zanesljivost pa se računa, da je bilo v prvih treh letih izplačano okoli \$50,000 za boln. podpore in posmrtnine. Torej je jednota vsakega skupaj izplačala okoli \$88,320.00."

Za tem je pojasnil vzroke za naklade ali takozvani treditni assessment. Povdarjal je večkrat v svojem govoru na potrebo solidarne lojalnosti napram naši organizaciji S. N. P. J. in prepričevalno dokazoval, ako so kje tisti, ki tega ne verujejo ali imajo dokazke proti, naj se oglašijo. Povedal je, da je nujna potreba, obdržati najboljše zaupanje v svoje podjetje.

Med avojim govorom je bil govornik večkrat prekinjen z aplavdiranjem in pred koncem svojega govora nam je deklariral "Prolog" v prid in namen S. N. P. J. Nato je govoril še mladini v angleškem jeziku in apeliral, naj postanejo aktivni in naj si ustanove svoje mladinsko društvo, ker njih je ali bo bodočnost S. N. P. J. Oni se sedaj tisto dete, iz katerega mora rasti naprej drevo, ki bo enkrat vzelo pod svoje okrilje vse jugoslovanske potomce v Ameriki. Govoril je prepričevalno in mladina ga je z zanimanjem poslušala. Po končanem govoru je porval navzoče; ako ima kdorkoli izmed članov ali nečlanov vprašanje glede poslovanja ali pisanja lista in uprave, naj se oglaš sedaj, dokler je on navzoč in mu bo dragevolje po možnosti odgovoril. Ker se ni nihče odzval, kajti ljudstvo je bilo zadovoljeno z izvajanjem govornika. Brat Godina se je zahvalil in v imenu Slovesneke narodne podpirne jednote zaklical: "Delujmo skupno kot bratje in sestre, dokler je dobimo vseh Jugoslovancev pod okrilje S. N. P. J., in še več — toliko časa, dokler ne bodo vladale svoboda, bratstvo in enakopravnost za ljudi vsega sveta."

ŽARKOMET

Bil je petek.

Zadnji teden so uredniki naših milih listov od New Yorka do "metropole" streljali iz velikih havbic. Tako je treba, mili bratje! Čemu bi sedeli na jaci-ah ljubega miru in čakali, da se nekaj izvali, ko pa ni nič. Pokaži zobe, saj zato jih imaš! To je dokaz, da živimo in — napredujemo.

Nagiblj se je obneslo Lojzetovo listje, ki se tiska za visoke kroge v "metropoli". Tudi ogo-letenčni linčarji v kentuckyjskih hrbljih ne poznajo take "Ameri-cane", a kakršno se odlikuje o-osebno glasilo Demokracije (z ve-liko) pijanega Pirčevega mi-stra v sijajni kranjski kleve-landščini. To je list!

Kakor čebotni na "gmajni": Naša tma ima lepo kiko kot vaša! ... Moja kostura ima boljše roženje kot tvoja, ja-ja, aaa!

Pravo zrcalo anopsokracije.

.....

Mestja ne pride iz Amerike.

Kazimir Grdina — "velika na-rodna akcija" za rešitev primor-skih Slovencev je zadela ob čeri. Denar, ki sta ga nesla ta dva človeka v Rim, ni izprebrnil Mussolinija k ljubezni do bli-njih.

Mussolini hubi katoliški de-nar, ne pa katoliških Slovencev. Kako ga pripraviti k ljubezni do zadnjih, to je vprašanje, ki ga Kazimir in Grdina še nista rešila.

.....

Dobra novica iz Jugoslavije.

Pašić: Suti, Stipe Radiću, šu-ti! Pusti, neka tvoj kum Mus-solini govori.

.....

Pertinentna vprašanja.

Kako boš plešastemu človeku povedal nekaj takega, da mu vstanejo lasje pokonci?

.....

Progressivni mrak.

Dragi Žarkomet! Kdo je ta človek, ki se piše Progressivni Blok. Tako se je podpisal na neki okrožnici, ki je prišla na društvo št. 142 S. N. P. J. V okrožnici vzdihuje, da imajo socialisti jednote v rokah, kar je seveda velika neurea. Člo-vek, ki se piše Progressivni Blok, najbrž želi, da pride jednota v roke direktorcev. On bi vsaka-se zopet ustavil oddaji računov in knjig novemu odboru. Zanesljivi-vo pa se računa, da je bilo v prvih treh letih izplačano okoli \$50,000 za boln. podpore in po-smrtnine. Torej je jednota vsakega skupaj izplačala okoli \$88,320.00."

Za tem je pojasnil vzroke za naklade ali takozvani treditni assessment. Povdarjal je večkrat v svojem govoru na potrebo soli-darne lojalnosti napram naši or-ganizaciji S. N. P. J. in prepri-čevalno dokazoval, ako so kje ti-sti, ki tega ne verujejo ali imajo dokazke proti, naj se oglašijo. Po-vedal je, da je nujna potreba, obdržati najboljše zaupanje v svoje podjetje.

.....

Med avojim govorom je bil govornik večkrat prekinjen z aplavdiranjem in pred koncem svojega govora nam je deklariral "Prolog" v prid in namen S. N. P. J. Nato je govoril še mladini v angleškem jeziku in apeliral, naj postanejo aktivni in naj si ustanove svoje mladinsko društvo, ker njih je ali bo bodočnost S. N. P. J. Oni se sedaj tisto dete, iz katerega mora rasti na-prej drevo, ki bo enkrat vzelo pod svoje okrilje vse jugoslo-vanske potomce v Ameriki. Go-voril je prepričevalno in mladina ga je z zanimanjem poslušala. Po končanem govoru je porval navzoče; ako ima kdorkoli izmed članov ali nečlanov vprašanje glede poslovanja ali pisanja lista in uprave, naj se oglaš sedaj, dokler je on navzoč in mu bo dragevolje po možnosti odgovoril. Ker se ni nihče odzval, kajti ljudstvo je bilo zadovoljeno z iz-vajanjem govornika. Brat Godi-na se je zahvalil in v imenu Slo-vesneke narodne podpirne jed-note zaklical: "Delujmo skupno kot bratje in sestre, dokler je do-bimo vseh Jugoslovancev pod okrilje S. N. P. J., in še več — toliko časa, dokler ne bodo vladale svoboda, bratstvo in enakopravnost za ljudi vsega sveta."

.....

Med avojim govorom je bil govornik večkrat prekinjen z aplavdiranjem in pred koncem svojega govora nam je deklariral "Prolog" v prid in namen S. N. P. J. Nato je govoril še mladini v angleškem jeziku in apeliral, naj postanejo aktivni in naj si ustanove svoje mladinsko društvo, ker njih je ali bo bodočnost S. N. P. J. Oni se sedaj tisto dete, iz katerega mora rasti na-prej drevo, ki bo enkrat vzelo pod svoje okrilje vse jugoslo-vanske potomce v Ameriki. Go-voril je prepričevalno in mladina ga je z zanimanjem poslušala. Po končanem govoru je porval navzoče; ako ima kdorkoli izmed članov ali nečlanov vprašanje glede poslovanja ali pisanja lista in uprave, naj se oglaš sedaj, dokler je on navzoč in mu bo dragevolje po možnosti odgovoril. Ker se ni nihče odzval, kajti ljudstvo je bilo zadovoljeno z iz-vajanjem govornika. Brat Godi-na se je zahvalil in v imenu Slo-vesneke narodne podpirne jed-note zaklical: "Delujmo skupno kot bratje in sestre, dokler je do-bimo vseh Jugoslovancev pod okrilje S. N. P. J., in še več — toliko časa, dokler ne bodo vladale svoboda, bratstvo in enakopravnost za ljudi vsega sveta."

.....

Med avojim govorom je bil govornik večkrat prekinjen z aplavdiranjem in pred koncem svojega govora nam je deklariral "Prolog" v prid in namen S. N. P. J. Nato je govoril še mladini v angleškem jeziku in apeliral, naj postanejo aktivni in naj si ustanove svoje mladinsko društvo, ker njih je ali bo bodočnost S. N. P. J. Oni se sedaj tisto dete, iz katerega mora rasti na-prej drevo, ki bo enkrat vzelo pod svoje okrilje vse jugoslo-vanske potomce v Ameriki. Go-voril je prepričevalno in mladina ga je z zanimanjem poslušala. Po končanem govoru je porval navzoče; ako ima kdorkoli izmed članov ali nečlanov vprašanje glede poslovanja ali pisanja lista in uprave, naj se oglaš sedaj, dokler je on navzoč in mu bo dragevolje po možnosti odgovoril. Ker se ni nihče odzval, kajti ljudstvo je bilo zadovoljeno z iz-vajanjem govornika. Brat Godi-na se je zahvalil in v imenu Slo-vesneke narodne podpirne jed-note zaklical: "Delujmo skupno kot bratje in sestre, dokler je do-bimo vseh Jugoslovancev pod okrilje S. N. P. J., in še več — toliko časa, dokler ne bodo vladale svoboda, bratstvo in enakopravnost za ljudi vsega sveta."

.....

Med avojim govorom je bil govornik večkrat prekinjen z aplavdiranjem in pred koncem svojega govora nam je deklariral "Prolog" v prid in namen S. N. P. J. Nato je govoril še mladini v angleškem jeziku in apeliral, naj postanejo aktivni in naj si ustanove svoje mladinsko društvo, ker njih je ali bo bodočnost S. N. P. J. Oni se sedaj tisto dete, iz katerega mora rasti na-prej drevo, ki bo enkrat vzelo pod svoje okrilje vse jugoslo-vanske potomce v Ameriki. Go-voril je prepričevalno in mladina ga je z zanimanjem poslušala. Po končanem govoru je porval navzoče; ako ima kdorkoli izmed članov ali nečlanov vprašanje glede poslovanja ali pisanja lista in uprave, naj se oglaš sedaj, dokler je on navzoč in mu bo dragevolje po možnosti odgovoril. Ker se ni nihče odzval, kajti ljudstvo je bilo zadovoljeno z iz-vajanjem govornika. Brat Godi-na se je zahvalil in v imenu Slo-vesneke narodne podpirne jed-note zaklical: "Delujmo skupno kot bratje in sestre, dokler je do-bimo vseh Jugoslovancev pod okrilje S. N. P. J., in še več — toliko časa, dokler ne bodo vladale svoboda, bratstvo in enakopravnost za ljudi vsega sveta."

.....

Med avojim govorom je bil govornik večkrat prekinjen z aplavdiranjem in pred koncem svojega govora nam je deklariral "Prolog" v prid in namen S. N. P. J. Nato je govoril še mladini v angleškem jeziku in apeliral, naj postanejo aktivni in

Vesti iz Jugoslavije

OPLAVE V SAVINJSKI IN LOGARSKI DOLINI.

Pri zadnjem velikem ciklonu je po celodnevem silnem dežju utrgal nad Solčavo še obak, kakor je Savinja s pritoki nahoma narasla za 3-4 m. Večinske vodne množine so se razlile čez bregove in razrušile številne objekte in v vseh občinah poškodovale obsežna zemljišča. Poleg tega je divjal še silen vihar in poškodoval gospodarska poslopja, gozdove in sadonosi. Najbolj trpeti imajo posestniki naravnost ogromno škodo.

V občini Solčavi je Savinja izpodkopala hišo Ivana Jezernika, ki si jo je moral podpreti s lesenimi drogji, obsežna zemljišča so celoma odtrgana, deloma posuta prodom. Ivanu Klemenšku je odneslo jez pri Knezovi žagi, Francu Ošepu na potoku Beli je porušeno, ravno tako vodna rila lesnih trgovcev Podbrežja in Kolena na Globači v daljavi 1000 m, jez Matevža Podbrežja v Logarski dolini in njegovost do občinske ceste. Razrahanje zemlja je se začela takoj, klasi in je zdrčalo samo v občini Solčava okoli 100 plazov, ki so napravili več 100.000 Din celotno škodo.

Poškodbam tudi niso ušle javne naprave. Občinska cesta od Solčave v Logarsko dolino je razdrta v razdalji 1 km. Vse opešne škarpe so izpodjele, rečne mostovi podrti. Na okrajni cesti do Luč je porušeno 5 mostov, okrog 200 m okrajne ceste odplavljene.

V občini Luče je razdrta gasilnica, občinska cesta v Podvoškju je na več krajih čisto razdrta, ravno tako okrajna cesta do Ljubnega, škarpe porušene, most za vasio razdrt, nadalje je Jakob Matijevca na Savinji.

V občini Ljubno je porušeno jezero razdrto do 4 brvi, mnogo polja razdejanega, neki hili Sv. Primoža izpodkopani, nekaj, da ji grozi porušenje. O krajevna cesta in vse občinske so razruvane.

V občini Rečica ob Savinji je bila vsa Grušoviče popolnoma oploplavljena; le z največjo težavo so spravili na varno živino in poljske prideleke. Velikanska škoda po njihav bo težko precejati. Preko Savinje so porušene zasebene brvi, 3 jezovi in deloma grablje "grajčine Gornjičad za lovljenje lesa. Na potoku Dreti sta odnesena 2 jeza in na brv. Vse občinske ceste, mostovi in objekti okrajne ceste so poškodovani. V občini Smartno je Paki je napravil vihar na gospodarskih poslopih in izruval drevje sledečo škodo: V obdobju Antonu Fajdigi 2000, Karlu Pizonu 1000, Ivanu Klančniku 25.000, Karlu Feržanu 1000, Jakobu Gaberšku 15.000, Martinu Gaberšku 2500 Din.

V občini trg Gornjičgrad je vihar pomolil županu Ivanu Vokšku gospodarsko poslopje, škoda 30.000 Din, Francu Nacanu uito in mlatinilo, škoda 1000 Din. V občini Nova Štifta je vihar podrl Ani Trbovšek v mlavzu kozolec in pomolil 4 Anu Rihterju v Tirosku kozolec, škoda 3000 Din, Ivanu Salku je pomolil 100 smrek, poštečno po 100 smrek je bilo pomoljenih v Tirosku še posestniki Vršniku, Černivsku in Vrobovsku.

Že po povprečni cenitvi znaša škoda nad 1.000.000 Din, je treba nujne in izdatne drage pomoči, da se omogoči prevoz promet z vozovi in pomolili z občinama Luče in Rečica, ker sta sedaj odtrgane od sveta in tako pred gospodarskim uničenjem. Solčava je čisto odrezana od vsakega sveta. Izhod je mogel le preko Kadihuje. V Luče je bila za vzpostavljena zveza vsaj v tako, da je mogel le osebnim promet, ne pa z vozovi. Občina je zvezana preko Podvoškja vsaj s cesto na Kamnik, ki jo je občina Solčava v skupnem stanju in se je bati, da najkrajšem času nastane prekinjanje najnujnejših življenjskih in trgovskih malenkostnih zvez. Prebivalstvu bo treba pomagati omogočiti prehod preko Kadihuje meje v Železno Kaplo. Pokvarjena je tudi telegraf.

ška proga tako, da je mogoče oddajati brzojavke šele v Mozirju.

Ljudje prihajajo v dolino po strmih pečinih in v velikih ovinkih, tri elektrarne so ustavile obrat, mlini in žage so tudi vse poškodovane, od Nazarja do Sv. Franciška je voda v daljavi 12 km odnesla vse brvi, več 100 ha rodovitne zemlje; živino je bilo treba spraviti v višje ležeče vasi, ker stoji voda še vedno v hlevih.

Neurje je zajelo nad Solčavo tudi načelnika za zgradbo hudournikov inž. Mužiniča iz Belgrade, ki je pravkar tamkaj študiral teren in ugotavljal, če spada Savinja v svojem gornjem delu med hudournike. Sedaj ga je dejansko izučilo, tri dni je moral ostati v planinah in je končno z največjo težavo prilezel čez aka le zopet na cesto. Obiljublje je energično pomoč ministrstva vod.

Najden utopljenec. Dne 28. oktobra so potegnili pri Smarjetu iz Savinje truplo 17letnega Ralja Cijana, ki je utonil dne 23. oktobra v Celju, ko je hotel rešiti svojega potapljačega se brata. Truplo tragične smrti preminulega mladeniča so pokopali v Smarjetu.

Umrli v Ljubljani. Terezija Jelen, žena kočijaža, 25 let; Jože Bajželj, sin steklarja, 1 mesec; Josip Lukčević, postajenačelnik, 32 let; Marija Černe, postrežnica, 64 let; Edward Osterman, kurjač, 16 let; Franciška Černe, babica, 44 let; Zdravko Dolinar, sin godbenika, 4 leta; Marija Drolc, žena posestnika, 42 let; Franc Kopriva, sin bančnega uradnika, 1 leto; Jože Pršina, sin posestnika, 5 mesecev; Anton Hribar, sin posestnika, 12 let; Lucija Praprotnik, zasebnica, 76 let; Franc Mauč, višji železniški delovodja v pokolu, 84 let; Hemir Kodrin, orožniški stražmojster v pok., 40 let; Antonija Klopčič, posestnikova žena, 28 let; Rudolf Bulderman, železniški zvančnik, 52 let; Franc Lavrič, kočijaž, 31 let; Jakob Volkar, hlapec, 26 let; Franc Langus, sin posestnika, 16 let; Jakob Segula, postni uradnik, 51 let; Ivan Hraštja, sin kretnika, 1 let; Josip Koman, čevljarški pomočnik, 38 let; Helena Koman, zasebnica, 80 let; Franc Setničar, sin delavca, 2 leti; Jožef Slapničar, železniški vpkojenec, 94 let; Franc Calauri, lesni trgovec, 45 let, in Stefan Skrbineš, železniški nadsprevodnik v pok., 65 let.

Življenje in umiranje v Ljubljani. Glasom zdravstvenega izkaza mestnega fizikata se je v dobi od 22. do 31. oktobra rodilo v Ljubljani 46 otrok (27 moškega, 19 ženskega spola), med temi dva mrtvorojenca, umrlo pa je 15 mladih in 5 žensk, skupaj torej 20 oseb in sicer: 2 osebi za jetiko, 1 za davico, 1 za boleznijo na sreč, 1 za akutno bronhitis, 1 za pljučnico, 1 za porodniško mrzlico, 1 za pljučnico, 1 za porodniško mrzlico, 1 za ostarelostjo, 9 oseb, valed drugih naravnih smrtnih vzrokov, 1 pa valed smrtne poškodbe. Izmed umrlih sta dve osebi dosegli starost nad 70 let. Na nalezljivih boleznih je obolelo 8 oseb: 3 na davico, 2 na škriatic, 1 na legrarju, 1 na okpicah in 1 na našljivem kašlju.

Shaw spravi Noblove komisijo v zadrego. Stockholm, 20. nov. — Člani Noblove komisije, ki so prisodili angleškemu dramatik G. B. Shawu 114.000 švedskih kron nagrade za najboljšo svetovno literarno delo v letu 1925, so zdaj v zadregi in nekoliko užaljeni, ker je Shaw odklonil nagrado. Komisija ne ve, kaj bi storila. Nobel, ki je ustanovil fond za nagrade, ni nikoli mislil, da bi kdo zavrnil nagrado, zato pa ni naredil nobene določbe za tak slučaj.

Shaw je v petek pozval literatne, naj odpro javno debato v časopisju o vrednosti in pomenu takih nagrad.

Poslužite se kampanje za nove člane in pridobite si razpisane nagrade!

IZ PRIMORJA

Mladinska organizacija. V Julijski Krajini morajo po vseh vaseh osnovati mladinske organizacije "balila". Otroke vabijo in silijo italijanski učitelji, ki so fašistovski biriči, z vsemi sredstvi v te organizacije. Uniforme jim mora pa pripraviti županstvo, tepec-davkoplačevalec pa plačati! V Cepovanu na primer ni imela občina denarja, da bi dovolila kurjavo žepkariki soli, pač pa imajo (in morajo imeti) pripravljenih 2500 lir za male uniforme. In to je povsod. Ljudje morajo kvečjemu zmagovati z glavo in močmi. Pač pa je dal Mussolini ob priliki četrtletne obletnice pohoda v Rim sledečo "parolo d'ordine": Vpisati in pripraviti vse organizacije balila in avangardistov. Vsa, pravim, vsa nova generacija mora biti fašistovska. Besede so jasne, ni jim potreba komentarja.

Tudi na Vranem in Libušnjem se polašča ljudi misel na odhod z rodne grude. Maršakeri bi rad prodali svoje posestvo in odšli drugam, iskati si boljše slo. Politike in gospodarstva razmere so strašne. Odkar je prenehala vojna odškodnina, so sili v gorake vsi vedno večja revščina. Ljudje so bili navajeni na postranski zaslužek, da so izhajali, sedaj pa tega ni več. Gospodarske pomoči potrebuje celotna goriška dežela.

"Črne srajce" na Reki. Zelo so se čudili na Reki na dan 28. pr. m. ob proslavi fašistovskega pohoda v Rim, da je prišlo toliko slovenskih črnosrajčnikov v mesto. Bili so iz Bistrice, Knežake, Jelšan, Premā, Podgrada itd. Iz Bistrice so prišli slovenski fašisti v črnih srajcah z godbo, da so vzbudili toliko več pozornosti. Rečani so jih gledali in se smejali "Cragnopolinom." Z mešanimi občuti so se vračali notranjski "črni fantje" domov.

Sekira poje po gozdovih smrtno pesem kmetijskemu gospodarstvu. Tam ob Pivki se vrstijo za vozom po cesti, polni je lesa. Na vasi se vsiplje revščina, na kmetje lezejo v dolgeve, ker vedno manjši dohodki ne krijejo izdatkov in plačevati treba strašne davčine. Glavna rešitev bi bila v živinoreji, sadjarstvu in v varovanju gozdov. Onkraj Semberja prestraši potnika krasna golčava. Zaslužek gozdarja in drvarja je le nezaten napram ogromni škodi, ko se iztrebljajo gozdovi. Ali je sploh misliti na predugačenje razmer, da bi mogli naši ljudje primerno živeti na svoji zemlji?

Slovenski vojak, ki se vrača domov iz južnih krajev Italije, pripoveduje razne zanimivosti. Južnjaki nič ne vedo o Slovencih. Ne morejo se načuditi, kako pridejo v italijansko armado ljudje, ki niso Italijani. Slovenske pesmi so jim zelo ugajale. Slovenski vojak so ališali po raznih večjih italijanskih mestih v kinu "Naprej zastava Slove", "Lepa naša domovina", "Luna sije" itd. Občinstvo jih je povsod z radostjo poslušalo. Pa naj bi zadonela danes v Julijski Krajini "Naprej zastava Slove," to bi bil krik in vik, preganjanje, huda obsodba in granica bi se zamajala.

Komunistični atentat v St. Petru na Krasu. — Postojna, 4. novembra. O akriktivnem bombnem napadu v St. Petru, ki se je zgodil minulo noč par minut pred tretjo uro, se izvejo nastopne podrobnosti.

Dne 3. nov. ponoči je bil izvršen v St. Petru na Krasu bombni napad. Nekako pol ure pred katastrofo so se vrnili vsi mlilničarji, večina slovenski fantje, osem po številu, z oblačnjega ogleda. Med potjo so srečali orožniško patruljo, s katero so šli potem skupno poglavni cesti, nakaž so odšli sami v svojo jašnjo, kjer so takoj legli k počitku. Poslopje je bilo prej last občine ter so bili v njem ognje-gasilci. Stoji ob cesti in je precej osamljen.

Komaj so fantje zaspali, se je čul silen pok. Nihče ni vedel, kaj se je zgodilo. Prvotno so mislili, da je bil potres. V St. Petru so popokale vse šipe, pok sam pa so slišali celo na 5 km daleč. Noč je bila nenavadno temna.

Kakor pripovedujejo slučajno rešeni mlilničarji, je bila eksplozija tako strašna, da so se zavledli šele po več minutah. Ko so prestrašeni iskali tovariše, so

uzrli v prvi sobici ob cesti grozen prizor. Tam je ležal s popolnoma razmesarjeno glavo 19letni Anton Kerševan, poleg pa težko ranjena tudi 19letna Franc Kavčič in Emil Kralj, ki sta v strašnih bolečinah klicala pomoč. Eden mlilničarjev je skočil k telefonu, da pokliče orožnike, toda telefon ni funkcioniral, ker je eksplozija raztrgala tudi telefonske žice. Tekel je proti trgu, kjer je našel orožnike, nakaž so poklicali z železniške postaje zdravniško pomoč iz Postojne. Oba ranjena so prepeljali v tujakšno bolnico, mrtvega Kerševana pa so zavili v zastavo, prikladi svede in postavili ob njem častno stražo.

Takoj jutraj so prihiteli v St. Petru razni zastopniki vojaških in civilnih oblasti, ki so uvedli natančno preiskavo. Orožniki so takoj aretirali osem osumljencev, samih komunistov, od katerih je le eden iz Primorja. Kakor izjavljajo, so med temi aretiranci pravi zločinci ter je že dokazano, da so izvršili zločin komunisti — nedomačini. Iz ostankov razstreliva — napadalci so napravili namreč neke vrste pekleniski stroj — je baje razvidno, da izvira razstrelivo iz zadnjih tatvin eksplozivnih snovi v Postojni.

Z napadom v St. Petru je v zvezi baje tudi samomor komuniste De Attilija iz južne Italije, ki se je ustrelil v glavo v nekem tujakšnem prenočišču, in sicer eno uro pred zločinskim dogodkom v St. Petru. Oblast domnevajo, da je imel samomorilec nalog izvršiti podoben atentat v Postojni, pa se je premislil.

Grbec odstavljen. V Tomaju sredi Krasa je bil podeželski domačin Grbec. Mož se je zelo trudil za fašistovsko organizacijo in dosejalni uspehi so v veliki meri njegovo delo. Pred kratkim so se začele širiti o Grbcu vesti, ki so pretile, da mu izpodnesejo podeželski stolce. Govorilo se je mnogo o neredni občinski upravi, da si prilika Grbec denar, ki ni njegov, itd. Grbec je bil aretiran, pa izpuščen. Dolgo so ubigale fašistovske glave, kaj naj pravzaprav store z njim. Skandal je velik. Fašistovska organizacija se je razpletla na Krasu, sedaj pa stori eden domačih vzdrževalcev fašizma nekaj, kar utegne biti ugodopolno za nadaljni razvoj fašistovske stranke po kraški zemlji. Skandal z Meneghetijem v Sežani, sedaj skandal z Grbcem v Tomaju. Ni bilo drugega izhoda nego odstaviti gospoda Grbca. To se je sedaj zgodilo in v Tomaj je prišel za podeželskega uradnika tržaške prefektura Cosa, ki je vodil doslej preiskavo proti Grbcu.

Boljenje podobna norični-ol v zadnjem napadu na Mussolinija

Francoski depiktura ponorjeno meščanstvo in blazine scene ob zadnjem atentatu.

Pariz, Francija. — Profesor Verne, član pariške medicinske univerze, opisuje scene, ki so se odigrale pred in po zadnjem atentatu na blaznega Mussolinija v Bolonji. Profesor Verne je bil navzoč kot delegat mednarodnega kongresa za povzdigo znanstva, na katerega je bil prišel tudi italijanski premijer, ob atentatu v Bolonji.

"Bolonja je bila kakor mesto norcev," pravi Verne. "Vse stene in zidovje je bilo pokrito z mističnimi lepaki 'Bog nam ga je dal; gorje, tistemu, ki se ga drzne dotakniti.' Na vsakem oknu je bila slika Mussolinija. Fašistovske godbe so igralle; fašistovske tolpe in bande so razgrajale ter vpile skri vso noč."

Ob desetih zjutraj, pravi Verne, "so obdržavali velikansko parado in obhod, katerega so se udeležili mende vsi prebivalci mesta Bolonje. Videti je bilo ženske, otroke in može. Vsi so bili v črnih srajcah. Pravi simbol tiranstva! Delegatje iz irendentnih provinc Nizze in Monte Carlo so bili z velikanskim ponorjenim navdušenjem pozdravljeni. Mussolini je prišel v briljantni uniformi in z visoko črno bučo. Regularna armada in fašistovski bataljoni so marširali po gozje pred njim in vpili: "Eia, eia, eia, alala!"

"Ob štirih popoldne so prišli Mussolinija med zblaznelo množico, katero je nagovoril, nakaž se je podal pred kongres znanstvenikov medicine. Duceja so pozdravljali z vojnimi klicji. Njegov govor pred znanstveniki se je v glavnem sukal okrog vojne, kar znanost pomeni zanj. Dejal je, da je on pričakoval, da bodo kemiki odkrili še celo bolj strupene pline, da bi se čim lažje pomorilo in pokončalo sovražne narode. Dalje je rekel, da pričakuje od zdravnikov, da bodo aplicirali vse, ko pride čas, kar so se naučili v zadnji vojni.

"Poskušeni atentat se je pripetil potem, ko je Mussolini zapustil omenjeni kongres."

"Jaz vam prinašam iz Italije," je dejal profesor Verne, "poročilo, da so v Italiji pripravljene na vse; fašistovske tolpe razgrajajo z neprimerjalnim nozjem; ti črnosrajčniki niso samo pripravljeni braniti Mussolinija, pač so pripravljeni podpirati ga v njegovih ambicijah po tujem ozemlju, da mu obvarujejo njegov kruleni prestol in kar je še več, komaj čakajo, da dobe najmanjšo priliko, da izbruhne klanje."

Postentatna na Mussolinija

Poslednji val reakcije in nasilja.

Četrti atentat na Mussolinija je uspel. To se pravi: svinečna krogla ni zdrobila njegovo srce in poglavar fašizma se je vrnil še živ v večni Rim imperatorskih palač in Tarpejske skale, njegov režim je pa ispril celemu svetu vse lažnost njegove sile in slave, vse svojo neverjetno notranjo propadlost in skrajno pobesnelost, po kateri more priti le ali do vsesplošnega slepega medsebojnega klanja in vedne teme in dekadence celega naroda, ali pa do odrešitve, strahovite, a svete prekucije, ki bo rešila v trenutku domovino Cantanca, Garibaldija in Mazzinija sicer neizbežne etične in politične smrti. Ta atentat je uspel, ker je pokazal, da se fašistični režim ne more držati, da nima trajnosti, ker ne more zaščititi narodu, ki noče biti suženj, vsaj relativnega miru in napredka, in ker rod fašistovski večji in večji pritisk še večji in večji odpor. Mogoča je ali vsesplošna propast celega naroda, ali rešitev v nagli revoluciji. Trajno vladanje fašizma in kakršnokoli konstruktivno njegovo udeleževanje je izključeno.

Ni potrebno, da je atentat dosegel svoj direktni namen, vse večjega pomena je njegov indirektni učinek: da je razkril vso nemožnost in slabost fašizma, ki je toliko bolj očitna, čim nasilnejša, odurnejša in kravejšja so dejanja njegovih razkvejenih privržencev. Kar pride, bo le zadnja, do skrajne slepote in bestialnosti prignana morilka blaznost, kakršne ni doživela francoska revolucija, in to za čas krute jakobinske dobe. Potem ... ne vemo, kaj bo, fašizma in njegovih nosilcev gotovo ne več.

Le v enem izpričujejo italijanski fašistični epigoni neko logičnost: ko trde, da so vse revolucije branile le a hujšim in hujšim nasiljem, in da je pač usoda revolucije taka in nič drugačna. Morali bi pa biti še za korak dalje istotoliko logični ter priznati, da je doslej, zlasti v revolucionarnih dobah, sledila vsem najbolj reakcionarnim fašizam, še hujša, še besnejša ljudska protireakcija — da je jakobinskemu terorju sledil protiteror, ki je ugonobil predvsem jakobince same.

Italijanska fašistovska reakcija je že dosegla najekrajnejšo kulminacijo; do javnega poveljanja, v svojem časopisju in v oficijelnih izjavah vladnih eksponentov, pouličnega linčanja nasprotikov kot rednega vladnega represivnega sredstva, se niso povzpeli niti v najtemnejšem in najkrvavejšem času francoske revolucije. Kaj more še več storiti fašistovski režim v svojo obrambo?

V Italiji se množe spet nasilja in uboji; sestavila se je celotajna lista talcev, ki bodo pomorjeni, čim bi se ponovili atentat na Mussolinija; zatrti je nadalje do kraja vso nasprotišk

časopisje; uvaja se smrtna kazen z retroaktivno močjo, in sodila ne bodo obtožene redna sodišča, nego se bodo sovražniki pobijali kar na ukaz strankne hierarhije, če ne kar na željo tega ali onega posameznika. Vse se je že ukrenilo in vse najbolj reakcionarna in represivna sredstva so se že uveljavila — pa javljajo vendar še vedno iz najvišjih mest, da najhujše šele pride, da se bo čiščenje in trebljenje šele začelo! Kaj morejo še več storiti, da dokažejo svojo mu narodu in ostalemu svetu, da so prignali svojo slavno revolucijo na kraj kraja?

Fašistovska epizoda v petdesetletni borbi italijanskega naroda za svojo svobodo in napredek, se bliza koncu. To je danes jasno. Poslednji val skrajne reakcije, skoro nepomiljive reakcije pljuska in beani po apelinakem polotoku. V tem poslednjem valu bo utonili fašizem.

Poznamo vso heroičnost in poztvovalnost zdravega dela italijanskega proletariata, zato vemo, da bo naposled vendarle zmagal in se uveljavila spet v Italiji demokracija in njo sočivilzem. — D. P.

France Bevč:

CIGANI

Ko sem videl cigane v zaporu, ki so hodili z naglimi koraki od stene do stene, se je obudil v meni spomin na župančičeve verz:

Dajte mi gosli, naj vam zasviram, naj vam cigansko pesem zapojem, naj vam izpojem, kar v arcu je mojem, naj vam zasviram, po čem jaz umiram.

Naši cigani niso imeli gosli in niso mogli z lokom igrati svojih čuvstev ter izavbiti strunam pretresljivih zvokov svoje duše. Bili so nemi in nemirni. V njih nemiru se je odražalo vse, kar jim je polnilo dušo. Navajeni proste narave, nenavajeni na spono sodobne kulture in civilizacije, so občutili težo ječe kot največjo grenkoto svojega življenja. Njim je bila dežela premajhna, nebo prenizko in še gmajna pretesna. Zdal pa so se deli v oski celici, ki jih je tlačila za vrat in jim ni dala dihati.

V svoji baržunasti, napol razcefrani obleki so hodili krilem kakor zveri v kletki. Drugim so darovali zamišljen nasmeih, sami pri sebi so bili reani. Z rokami v žepih, a pogledom uprtim v tla so tavali od stene do stene, zdaj po eni poti, zdaj po drugi, kakor da iščejo izhoda.

Težka misel je vstajala vanje ... Kakšna je bila ta misel? Odpor proti sili, ki jih je svezala in jim je vzela vir življenja, ki je prostost. Cigan ima svojo poštenost in moralno; oni imajo tudi svoje zakone. Vse drugo je zanj smešno in krivično.

Nekdo je pomignil z glavo na cigana, ki je hitel z bežični koraki od vrat do okna in mislil vse dolge ure, kakor bi hotel s koraki in mislijo premakniti čas, ki mu je bil določen.

"Kaj ima na vesti?"

Videl sem nekoč morilca, ki je z istim nemirom meril celico in se ni nehal gristi v svojih mislih.

Kaznjenci so na taka vprašanja odgovarjali s humorjem in posebnimi izrazi, včasih še vajnim usmehom težko umijivimi.

"Ta cigan?" so govorili. "Vrv je pobral ..." In čez nekaj časa: "Konj pa je prišel za njim."

Ta dovpij je star, x zaporih je vedno mladih in vselej se mu smejejo iznova.

"In zaradi vrvi bo kaznovan?"

"Ne zaradi vrvi, zaradi konja, čeprav je bil kriv konj in ne on."

Ko smo ob deževnih dneh stali pod štirikotno streho, ki je pokrivala vodnjak na dvorišču, so ga iz dolgočasje dražili:

"Cigan, konja si ukradel."

Bili so dražljivci hujši tatje od njega in so se pri tem smejali, a cigan se je vendar razhudil. Njegova jeza ni bila niti za las podobna ogorčenju ljudi, ki se zavedajo, da so storili nekaj zramotnega in so se s tem lažje čili iz človeške družbe. Nagnil je glavo proti dražljivcu in ga je rahlo nahrulil:

"Kaj tebi mar, če sem kradel? Zato sem zaprt jaz, ne ti! Ti si zaprt za drugo!"

In ne vem, čemu se je na te besede nagnil prav do mene, rekoč:

"Kako pa hočete živeti, ako ne krade?"

Njegova besedica ni imela v sebi niti trčice humorja ali cinizma, bila je resna. Svojo živo misel in prepričanje je potrdil nasproti meni.

Na nasa so vplivale te besede šaljivo. Zasmejali smo se. Vendar je bila ta ciganova poštenost večja in lepša kakor drugih ljudi, ki se zavedajo, da ni prav, če kradejo, a kradejo vendarle.

Pritrdil sem mu in upam, da se nisem pregrešil. V sirovih oblikih so ciganova besede še v navadnem življenju resnične. In to je bila vendar njegova vera, ki jo je prinesel na svet in v kateri je zrastle. Takrat sem si jedva medlo predstavljaj, a kakšnimi očmi gleda cigan človeške naredbe in kakšna je njegova sodba o stih, ki se postelje ni znal postlati in ni mogel zaspiti, ker ni legel na gola, mrla tla ...

Zal mu je bilo brkone le enega: bil je obsojen na dve leti in pol ječe. Vse ta čas so mu moral pokoriti strogi disciplini in se zadovoljiti pod teko zakonov s kosom neba in s nekaj metri zemlje ...

Mislil pa so sunaj in se ob njih smejala. Noga ne neha rotati iz kota v kot, kakor da si hoče s to neumorno hojo prikazati neizmerno ravniho, ki je ne more prehoditi do večera in tudi ne vse naslednje dni ...

Kako pa hočete živeti! ...

LADJA NA KLEČEH.

Negoda se je zgodila v silnem viharju.

Bault Ste. Marie. — Tovorni parnik "Cottonwood" je nasel v silnem viharju, ki je divjal 24 ur na jezeru Superior, na kletci. Mornarji so parnik zapustili, tola lastnik parnika se ni dobil od njih glasu, da so na varnem. Parnik je imel naloženega 2.000 bakrenega peska.

Elektrizirana jajca.

London, 20. nov. — Elektrizirana jajca, prva te vrste, so prišla na londonski trg. Jajca so z elektriko sterilizirana in na ta način ohranjena zveza, da se nikoli ne pokvarijo. Iznašateljeli nove metode upajo, da postaneja jajca na ta način veliko cenejša.

Zveza. Po noči je bila huda ura. Gremo čez most in jaz opozorim otroke na kalne, blatne valove. "No seveda," se oglasi prijateljica moje hčere, godna za šolo, "včeraj je bilo pač soparno in zato je bilo toliko ljudi v kopališču."

SEZNAN PRIDEK SLOVENSKE ORGANIZACIJE V CHICAGU.

Dr. M. 131, S. N. P. 2. — Veselini v ardu 24. novembra v dvorani S. N. P. 2.

"Eura" št. 70 J. S. E. J. — Vinsko teater v soboto 27. novembra v Narodni dvorani, S. Racine Ave. in W. 18th St.

Novi pevski zbor "Eura" (odsek klub št. 1, J. E. J.) — Koncert v nedeljo 5. decembra v dvorani S. N. P. 2.

Slovenski škol, javni nastop v dvorani S. N. P. 2, na Lawndale ave. in 27th St., dne 11. dec.

Dr. M. 1, S. N. P. 2. — Bolilna veselica v nedeljo 12. decembra v dvorani S. N. P. 2.

Škopska družba S. N. P. 2. — Bolilna veselica v nedeljo 19. decembra, v dvorani S. N. P. 2.

Klub št. 1, J. S. E. J. — Silvestrova zabava v petek 31. decembra, v dvorani S. N. P. 2.

Dr. "Denica" — Matičarska veselica v nedeljo 9. januarja.

Dr. M. 108, S. N. P. 2. — Matičarska veselica v soboto 26. januarja v dvorani S. N. P. 2.

Klub št. 1, J. E. J. — Dramska predstava v nedeljo 30. januarja v dvorani CNPS.

Dr. M. 26, S. N. P. 2. — Veselini v soboto 12. februarja, v dvorani S. N. P. 2.

Upton Sinclair:

Čudno, toda resnično!

Zamislimo si mali otok, na katerem prebiva šest ljudi. Eden od teh ljudi lovi ribe, drugi nabira kokosove orehe, tretji lovi živali, četrti pase ovce, da imajo za ožje, in tako dalje. Teh šest ljudi s svojim delom proizvajajo vse potrebščine — in oni si potrebščine med seboj izmenjujejo. Otok je rodovit in vsi ti ljudje so svobodni ter svoje proizvode izmenjujejo pod enakimi pogoji. Na taki ostanovi lahko proizvodnja na otoku traja brezkončno in nikoli bi ne bilo nepravilnosti. Vsebihi bi ne bilo nepravilnosti, ali radi tega bi nikdo ne stradal.

Ribiču naj se nekega dne pripeti, da nalovi veliko rib. Počival bo nekaj dni, nalovljene ribe pa izmenjuje s drugimi proizvodi in tako bo živel.

Lahko bi rekli, da na takem otoku živi svobodna družba, kar bi pomenilo, da vsak član te skupine ima enak dostop do vseh bogastev; vsak izmed njih lastuje proizvode svojega dela in da za pravico do dela nikomur ni treba plačati davka.

Pa recimo, da je eden izmed teh šestih ljudi na otoku močnejši in bolj prepirljiv kakor drugi. Pograbl bo palico in začel bo udarjati po ostalih petih ter jih bo končno prisilil, da podpisajo mirovno pogodbo, po kateri se vsi strinjajo, da bo zdaj

on predsednik otoka, glavni delničar kompanije za ovčerejo, lastnik ribnika in kokosovih gozdov. Istotako se vsi strinjajo, da od zdaj naprej ne bodo več izmenjevali svojega blaga z blagom, temveč z denarjem in da bo on bankir, ki bo vladal, kdo ima pravico izdajati denar.

V taki družbi prvo zapazite, da delo v resnici opravlja samo onih pet ljudi, namesto šestorice kakor prej. Petorica torej ne more dobiti popolnega dela za svoj trud. Ribič lovi ribe, toda ulovljena riba ni več njegova. Dobil bo od nje samo del v obliki zasluzka, dočim bo ostali del prigrabil zase človek, ki razdeljuje delo. In ko pride srečni dan, da ribič nalovi mnogo rib, to ne bo zanj nikako blagostanje. On bo dobil samo svojo plačo, namesto počitka bo pa doma radi brezdelja ter brez zasluzka.

Z ovčarjem se bo zgodilo skoraj isto. On bi morda moral delati vso leto, kajti ovce je treba rediti brez prestanka, ali za vse to bo prejemal samo toliko, da se bo vzdržal pri življenju. Kar bo prebika od mleka volne in kož pa bo šlo lastniku otoka, ki ni več srečen. Mogoče oni, ki nabira kokosove orehe, dobi nalogo, da popazi na ovce, koze, kar lahko povzroči, da ovčar ostane brez posla.

Ker vsa hrana na otoku pripada lastniku radi upornosti, ovčar lahko postane zločinec. Raditega se bo pokazala potreba, da lastnik oboroži nabiral

ca kokosovih orehov in ga prevozi v policajo. Mogoče bi organiziral še ribarja in lovca v milico, da bi čuvala zakon in red. Oni bi bili vsi veseli, da mu služijo, ker bi bili več brez dela — valed izvanredne plodovitosti otoka — in bi itak imeli druge poti služiti si kruh, ker bi jim tega ne dopustila plemenitost lastnika.

No, recimo, da nabiralec kokosovih orehov izumi stroj, s pomočjo katerega bi v tednu dni nabiral toliko orehov, kolikor jih je prej nabiral v enem letu. Recimo tudi, da ribič izume način, da v par minutah napolni z ribami svoj čoln. Tudi to recimo, da je radi teh izumov človek, ki razdeljuje delo, postal tako bogat, da odide v Pariz, tako da niti vidi ne več svojih delavcev in ne ve, kako se zveže.

V takih okoliščinah vidite, da se od dne do dne množi nadprodaja in da istočasno raste brezposelnost na otoku. Lastnik postane manj človeški in pripravljen napraviti svojim najemnim delavcem, zato tudi rabi več policijske sile. Morda se tudi pripravi, da uvidi potrebo za propagando, da bi uspešnejše obdržal svojo policijo, kakor tudi tajno policijo, tako da bi se popolnoma zavaroval, da ne bi agitatorji prišli v njegove šole.

Petorica otokanov prične gladovali potem, ko so napolnili vsa skladišča. Ko vprašajo po vzrokih, jim odgovore, da so preveč naredili.

stolpa — baže Pompejev grob. Plutarh pravi, da je bil njegov pepel prenešen iz Egipta in oddan njegovi ženi Cornelij, hčeri Scipionovi, ki ga je pokopala na njegovem posestvu nedaleč od Albe Longe. Nema skupins kamenja, nič več.

In tam na planini pod Monte Cavo je ležala ona častitljiva Alba Longa, mati latinskih mest, mati Rima, od tega svojega otroka pod Tullom Hostilijem razrušena. Numitor in Amulius, Rhea Sylvija in njena dvojčka — na Monte Cavo tempelj Jupitra Latinskega, slavnosti latinske zveze, shodi pri izviru Ferentine, trumfi vojakovodij tukaj, ki jim ni bil dovoljen triumf v Rimu, trumfi, pri katerih se je zmagovalni triumfator vozil s mirtovim vencem v lasih k Jupitrovemu svetilišču, tako se je peljal M. Marcellus, "ensis Romae", ki se je prvi med Rimljani ustavil Hannibalu in je ovojil Syrakus — vse to ti hiti skozi dušo in pobegava z lahno zono po telesu.

Greva iz Albana, stopiva na našo staroznano Via Appia, pustiva za sabo velik grob, baže Horatijev in Curiatijev, in po novi cesti čez mogočen vialdukt, ki se dviga nad kotlino izsušenega jezera. Greva k Ariciji. Na skali so ostanki zidov antičnega mesta, kjer je, kakor pripoveduje Livius, pred vsako nesrečo, ki je zadela Rim, deževalo kamenje, nato pa se je v Rimu vedno vršila devetdnevna slavnost z daritvami. Tu je Horatius na potu v Brundisium napravil prvo postajo v skromni gostilnici "hospitio modico", in tu se ustaviva tudi midva, Sofija Petrovna, in izpljeva čajico vina.

Tyrrhensko morje se še vedno sveti daleč spodaj, krasotica kakor najlepša ciganka prinaša vino in naju zvedavo ogleduje, vino ima barvo, ogenj in poštenost. Sofija Petrovna, trčiva na ogenj in poštenost. Sofija Petrovna, trčiva na zdravje vsega, kar nama je dragega v daljini in na izpolnitev svojih sanj v prihodnosti...

In spet greva. Drevored nama dela obok nad glavno, morje se blešči v daljavi in Monte Cavo strmi na levi. Blizava se drugemu modremu očesu Albanskih gor, Lago di Nemi, vsajenemu med zelene stene. Diana Nemorensis, bela boginja meseca, je zrla v srebrnih nočeh na ploskev teh čistih voda in jim je dala ime "Dianino zrcalo". Ljubki Genzano je sedel na strmo skalo nad jezerom in gleda zadovoljen sliki svojih hilič, ki se zrcalijo v azurni vodi, med tem ko se na drugi strani jezera beli na skali Nemi z okroglim stolpom Oranijev. Tam je bil svetiljak Diane s slavnim in bogatim svetilščem, tam so prinašali devički boginji krvave žrtve v tajnostnih misterijih, tja so prinašale rimske gospe v dar votivne plošče, plapolajoče baklje in prošnje za zakonsko srečo in srečne poroke.

Diana je izginila, nimfe pa so ostale — pravi pesnik: resnično, teh par deklinskih lic in postav, ki so šle mimo, ne pozabiš...

Ustavil se je pri nas voz. Cocchiere miga in poziva, naj se peljeva.

— Kam da pelje? —
— V Frascati. —
— Koliko zahteva? —
— Liro. Eno Liro. —
— Saj je to par ur hoda — ugovarjava vestno.

— Kaj za to? Ali naj pelje prazen voz? — se brani.

In že se peljeva torej. Nazaj v Frascati in odtod s tramvajem domu. Imava namreč od tam vozne listke na nazaj.

(Dolje prihodnjosti)

To bi morda izgledalo smešno, toda ravno tak odgovor dobiva 5.000.000 ljudi v Ameriki ravno ob času, ko to pišem.

Tu so krojači, ki hodijo v raztrganih capah, pa jim pravijo, da je tako, ker so izdelali preveč oblek. Imamo čevljarake delavce z raztrganimi čevlji. Pa jim odgovarjajo, da je tako zaradi tega, ker so preveč čevljev naredili. Imamo tesarje in mizarje, ki so brez hiš in brez pohištva, pa jih tolažijo, da bodo gradili še veliko hiš in pohištva, toda sedaj, žal, se podjetnikom ne izplača, da bi delali še naprej.

Vse to bi mogoče izgledalo kakor pretrana karikatura, toda to je najvažnejše dejstvo, radi katerega baš sedaj, koncem leta 1921, trpi 5.000.000 Amerikancev. Nič čudno ni torej, če niso zadovoljni s tako ureditvijo.

Rešitev te uganke je tako enostavna, da je nemogoče vedno obdržati v temi teh 5.000.000 nezaposlenih, ki vidijo vse to.

Onih pet ljudi na otoku gladovali, ker eden človek poseduje njihov otok, dočim oni nimajo ničesar. Če bi bil otok skupna last, bi teh pet ljudi dobivalo primeren odmerek za svoje delo in ne bi stradali.

Če bi sto milijonov ljudi v Ameriki lastovali proizvodno masinerijo in zemljo, tedaj bi brez odloga prešlo strašno dejstvo brezposelnosti in kriz.

Kmetovalci, ki rabijo čevlje, bi zamenjali svoje proizvode z gladoječimi čevljarji in tako bi tudi oni imeli dovolj dela. Iskali bi obleke in tako bi tudi gladoječi krojači dobili dovolj dela. In tako bi bilo v vseh drugih gospodarskih panogah.

Samo ena stvar je potrebna, pa bo mogoče in to imenujemo — socialno revolucijo.

Kratkečasnice

Po ceni galantnost.

"Verjame, gospodična," se sladkousti mlad šofer, "da je svet napravil v zadnjih 20 letih strašanski napredek? Da imamo, na primer, danes toliko krasnega, o čemer se ljudem pred leti sanjalo ni?"

"Kaj pa, na priliko?"

"Vas, gospodična!"

Prenizko.

Francoz: O, la-la, zelo sem se zabaval na shoeball igri!

Italijan: Oh, taka ignoranca! To ni bil nikak shoeball—to je bil football.

Verjetno.

Ona: "Svoje kopalne obleke od lanskega leta ne morem nikjer najti!" — On: "Brčkone jo je kak molj pojedel."

Eden preveč.

Sinček: Oče, mož in žena sta eno. Ali ne mama?

Mati: Da, sinko, včasih je eden preveč.

Težak začetek.

Mlad zdravnik, ki je zastoj čakal bolnikov, a koncem konca je zagleda enega v svoji ordinaciji sobi: "No, kaj pa vam je, dragi moj?"

Kmetič: "Ne zamerite, hotel sem le vprašati, če veste za naslov tistega dohtarja, ki je bil prej tukaj."

Med prijateljsma.

Janec: Zdaj si torej oženjen, ali ne?

France: Oh molči vsaj ti. Ravno to mi pove vsak večer žena, ko se vrnem domov.

Enostavno.

Bolnik: "Gospod doktor, ali poznate kako sredstvo proti zaspanosti?"

Zdravnik: "O pač! Postavite se na glavo, pa vam oči ne bodo mogle skupaj zlestiti!"

Da bo bolj učinkovito.

Zdravnik: "Torej za vašega fantka ni nobene nevarnosti. Treba mu je samo mila in gorke vode."

Mati: "Kdaj pa naj to zauživa, pred jedjo ali po jedi?"

Cehove.

Zdravnik (bolniku): "Ali vas muči šepa?"

Bolnik: "O, ne, šepa sem zmeraj vesel."

Napačna piščal.

Stavbinski načelnik: Oprostite, ali ste vi gospa pravkar peli? Gospa: Da; jaz sem pela. Zakaj vprašate?

Načelnik: Rad bi vas opozoril, da nikar ne držite tako visokega soprana tako dolgo, ker so moji delavci že dvakrat pustili delo, misleč da je piščal naznala poldne.

Spanje.

"Ali spiš?" je vprašal prijatelj skopuha, dremajočega v gostilni.

"Ne!" je odgovoril skopuh.

"Bedim!"

"Posodi mi torej dvajset dinarjev."

"Spim, prijatelj, ne morem!"

Živ spomin. Vodnik (v starem gradu): "V tem naslanjaču je sedel cesar Napoleon. Poln je zgodovinskih spominov." — Janezek: "Glej, papa, tu leže takšen spomin po steni."

NAROČNIKI POZOR!

Znamenje (Oct. 31-1926) pomeni, da vam je naročnina potekla ta dan. Ponovite jo pravočasno, da vam lista ne ustavi. Ako lista ne prejmete, je mogoče vstavljen, ker ni bil plačan. Ako je vaš list plačan in ga ne prejmete, je mogoče vstavljen valed napačnega naslova, pišite nam dopisnico in navedite stari in novi naslov.

Naši zastopniki so vsi društveni tajniki in drugi zastopniki, pri katerih lahko plačate naročnino.

Naročnina za celo leto je \$5.00 in za pol leta pa \$2.50. Člani S. N. P. J. doplačajo za pol leta \$1.90 in za celo leto \$3.80.

Za mesto Chicago in Ciceru za leto \$3.50, pol leta \$3.25, za člana \$3.30.

Za Evropo stane za pol leta \$4.00, za vse leto pa \$8.00.

Tednik stane za Evropo \$1.70. Člani doplačajo samo 50c za poštnino.

Naročnino lahko tudi sami pošljete na naslov:

UPRAVNIŠTVO "PROSVETA"

2657 S. Lawndale Ave. CHICAGO, ILL.

Politikaševa hči.

Prijatelj: Ali si pripravila, da te ima Ivan tako zelo rad?

Hči politikaša: Popolnoma pripravljena.

Prijatelj: Zakaj torej čakaš, da se ne zaročiš z njim?

Hči politikaša: Čakam, da me službeno obvesti.

KLOBASE KRANJSKE KLOBASE

Zopet razpolijam po vsi Ameriki izvrstne klobase, kakor je že tisoč let znano, da so bile moje klobase izvrstne vsako leto, in letos pa bodo še boljše. Denar se vrne online, ki niso zadovoljni. Ujudo se priporočam mojim starim in novim odjemalcem za obilo naročil. Cena 25c funt. Roština ni všteta. Denar pošljite s naročilom ali pa vam pošljem na C. O. D.

Slovenski trgovci bodete rojakom zelo ustregli, ako bodete imeli naše klobase v zalogi. Pišite po ceno. Vsa pisma in naročila pišite na:

JOSEPH LESKOVAR

610-14th Street, Racine, Wis.

KNJIŽEVNA MATICA S. N. P. J.

ima v zalogi sledeče knjige:

AMERIŠKI SLOVENCI—izvrstna krasna knjiga, obsega 632 strani, trdo vezana, vredna svoje cene, stane...\$5.00

Slovensko-Angliška Slovnica—slo poučna in lahko razumljiva knjiga za učenje angleščine, s dodatkom raznih koristnih informacij, stane samo...\$2.00

Zakon Biogenije—tolmači naravne zakone in splošni razvoj, knjiga iz katere razumete črpati mnogo naukov za telesno in duševno dobro...\$1.50

Pater Malaventura—V Kobaridu—zanimiva povest iz življenja ameriških francijkanov, in doživljaji rojaka, izvrstno spopolnjena s slikami...\$1.50

Zajedaki—resnična povest in prava ilustracija doslej skritega dela življenja slovenskih delavcev v Ameriki...\$1.75

Jimmie Higgins—krasna povest, ki jo je spisal sloviti ameriški pisatelj Upton Sinclair, poslovenil pa Ivan Molek...\$1.00

Zapisnik 8. redne konvencije S. N. P. J., 252 strani mehko vezana, stane samo...50c

KNJIGE KNJIŽEVNE MATICE SE DOBE

pri naših društvenih tajnikih in drugih zastopnikih, namreč dosedaj jih imajo v prodaji poleg društvenih tajnikov tudi:

William Siter, 6404 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

Anton Jankovich, 1171 Norwood Rd., Cleveland, Ohio.

Anton Bokal, 727 E. 157th Street, Cleveland, Ohio.

John Krimman, 13111 Eastington Ave., West Park, Ohio.

Andrew Vidrich, E. F. D. 7, Box 103, Johnstown, Pa.

John Rimac, 5555 Russell St., Detroit, Mich.

Frank Stular, 13705 St. Aubin, Detroit, Mich.

John Golob, Box 144, Rock Springs, Wyo.

Proletarec, 3639 W. 26th Street, Chicago, Ill.

Ali pa pišite ponje na:

KNJIŽEVNA MATICA S. N. P. J.

2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

POSLUŽITE SE KAMPANJE ZA NOVE ČLANE IN

PRIDOBITE SI LEPO NAGRADO!

TISKARNA S. N. P. J.**SPREJENA VSA V TISKARSKO OBRT SPADAJOČA DELA**

Tiska vabila za veselice in sboje, vizitnice, čamfice, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvaškem, slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugih.

VODSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S. N. P. J., DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

CENE ZMERNE, UNISKO DELO PRVE VESTE

VSA POJASNILA DAJE VODSTVO TISKARNE

Pišite po informacije na naslov:

S. N. P. J. PRINTERY

2657-59 South Lawndale Avenue, Chicago, Ill.

TAM SE DOBE NA ŽELJO TUDI VSA USTRENA POJASNILA